

Amputace

Amputace je odstranění periferní části těla od celku úrazem nebo chirurgicky, k výkonu se přistupuje jako k poslední možné záchraně končetiny, případně života.

Příčiny amputace

Indikace k amputaci je z různých příčin. Nejčastější příčinou je **porucha prokrvení dolních končetin**. Při nedostatečném prokrvení končetin je zbývající část těla zatěžována, to může být životu ohrožující stav.

Amputace může pomoci zmírnit bolest a změnit zdravotní stav pacienta.

Diabetická mikroangiopatie = postihuje vlasečnice

Druhy amputací dle výšky

Nízká amputace

Amputace končetiny v bérce zhruba 10–15 cm pod kolenním kloubem.

Střední amputace

Nazýváme amputaci v 1/3 stehna.

Vysoká amputace

Vysokou amputaci rozumíme jako exartikulace v kyčelním kloubu.

Amputovány mohou být i články prstů, celé prsty a nebo poloviny chodidel.

Rehabilitační péče po operaci

Již druhý den po operaci se zahajuje péče o pahýl. Provádí se poklepová masáž prsty přes obvazy (ne přes bolest). Péči o pahýl se rozumí také posilování pahýlu do natažení (v kolenním resp. kyčelním kloubu). Je nutné bandážovat pahýl dokonce i přes drény. Nesmíme zapomínat na rehabilitaci hýžďového svalstva. Toto provádíme přitahováním obou hýždí k sobě.

Pak můžeme začít zatěžovat pahýl ve stoji. Pod dohledem, a až po zhojení měkkých tkání pahýlu se postavte k posteli nebo židli s oporou podpažních nebo francouzských berlí. Zabandážovaný pahýl opírejte postupně s větší a větší silou o podložku až do bolestivosti. Podložku postupně měňte za tvrdší (např. polštář, matrace, polystyren, dřevo). Při stoji provádějte balanční cviky s přenášením zátěže střídavě na obě dolní končetiny. Dbejte přitom na udržení rovnováhy pomocí berlí, o které se opíráte.

Pahýl je třeba masírovat. Můžeme provádět kartačování a poklepávání jemným kartáčem nebo tzv. míčkování (masáž míčkem), nebo použijeme suchou žínku, houbu a otíráme jimi pahýl. Praktikují se i poklepové masáže.

Je třeba dbát aby obvaz byl vždy suchý, pružný a čistý. Okolí pahýlu musí být vždy dobře prokrvené a teplé. Pahýl stahujeme elastickým obinadlem až nad zachovalý kloub, aby se co nejlépe formoval do kónického tvaru pro lepší přiložení protézy.

Prevenici funkční kontraktury provádíme tak, že polohujeme pahýl v poloze na břicho se zátěží hýždí na pevném, rovném lůžku, bez podložení. Pahýl je třeba masírovat a otužovat. Toho dosáhneme střídáním koupele v teplé a studené vodě.

Po dohodě s lékařem můžete pahýl natírat lanolinovou mastí (nebo dle výběru a zvyku).

Sledujeme zda se vyskytují fantomové bolesti.

Někdy bohužel špatný tvar pahýlu znemožňuje přiložení protézy.

Hlavní zásady bandážování

K bandážování používáme dostatečně široká elastická obinadla (10–14 cm). První otáčky obvazu nevedeme nikdy přes pahýl cirkulárně, protože by mohlo dojít ke stlačení povrchového žilního systému a nedostatečné drenáži pahýlu. K nedostatečné drenáži pahýlu by došlo proto, že cévní spojky nejsou ještě vytvořeny. Bandážujeme až nad zachovalý kloub končetiny.

Stehenní amputace



Amputace na vyobrazení z 18. století

U stehenní amputace bandážujeme přes pás. Vzadu by otáčky obvazu měly sahat až k sedacímu hrbolu a na vnitřní ploše stehna až do rozkroku tak, aby se při bandážování nevytvořily valy měkkých tkání. Valy měkkých tkání by při pozdější aplikaci protézy mohly bránit správnému nasazení protézy.

Amputace v bérce

U amputace v bérce bandážujeme nad kolenní kloub. Bandážujeme 3 x denně. Vždy musíme bandáž střídat s další péčí o pahýl. Bandážujeme i přes noc. Bandážování v noci se neprovádí u pacientů s cévní příčinou amputace. Pahýl bandážujeme elastickým obinadlem. Používá se elastická punčocha na pahýl.

PROTETIKA = obor, který se zabývá náhradou zkrácené končetiny, včetně její funkce.

Odkazy

Související články

- Amputace končetin
- Gangréna

Externí odkaz

- Amputace
- Lékařský slovník - Amputace (<http://lekarske.slovníky.cz/pojem/vitalni-amputace>)

Použitá literatura

- VOJTOVÁ, Mgr. Jitka. Osetrovatelstvi.eu. VOJTOVÁ, Mgr. Jitka. [Http://www.osetrovatelstvi.eu/](http://www.osetrovatelstvi.eu/) [online]. [cit. 2014-03-24]. Dostupné z: <http://www.osetrovatelstvi.eu/>
- KOUDELA, K., et al. *Ortopedie*. 1. vydání. Praha : Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0654-2.